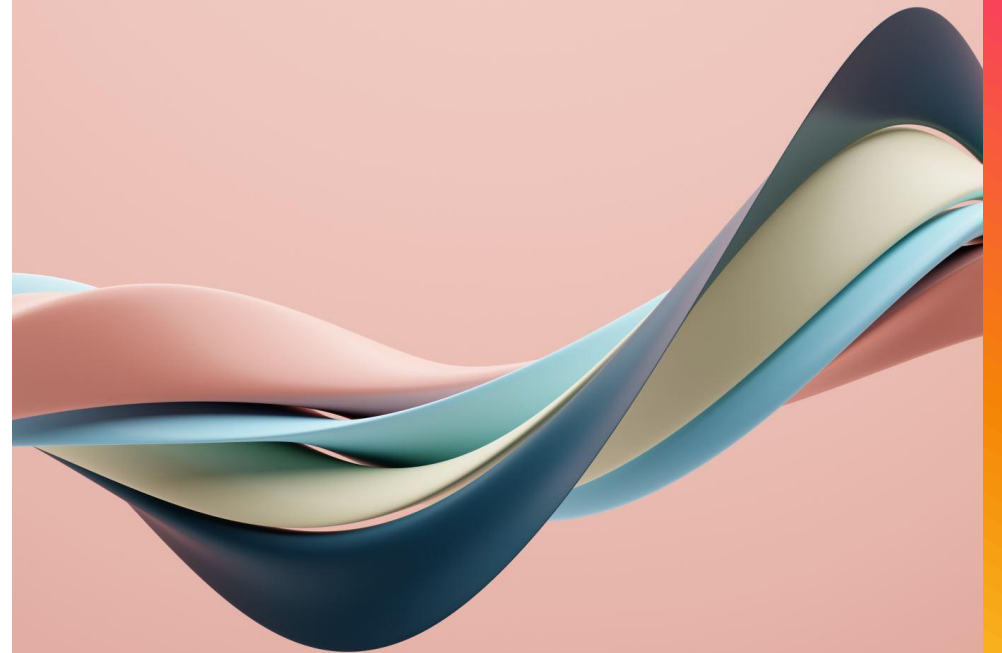

Interkulturális kérdések a MID oktatása során

Dr. habil. Rudnák Ildikó

A MID oktató igénye:

olyan tréning/oktatás/eszköz, amely a tanórákon jelentkező interkulturális nehézségeket segít kezelni

Hallgatói kihívás:

1. A multikulturális helyzet tanulása, megértése, elfogadása
2. A magyar kultúra tanulása, megértése, elfogadása

Oktatói kihívás:

3. A tanórák interkulturális nehézségei
4. Az oktató kultúraközi szemlélete

CÉL:

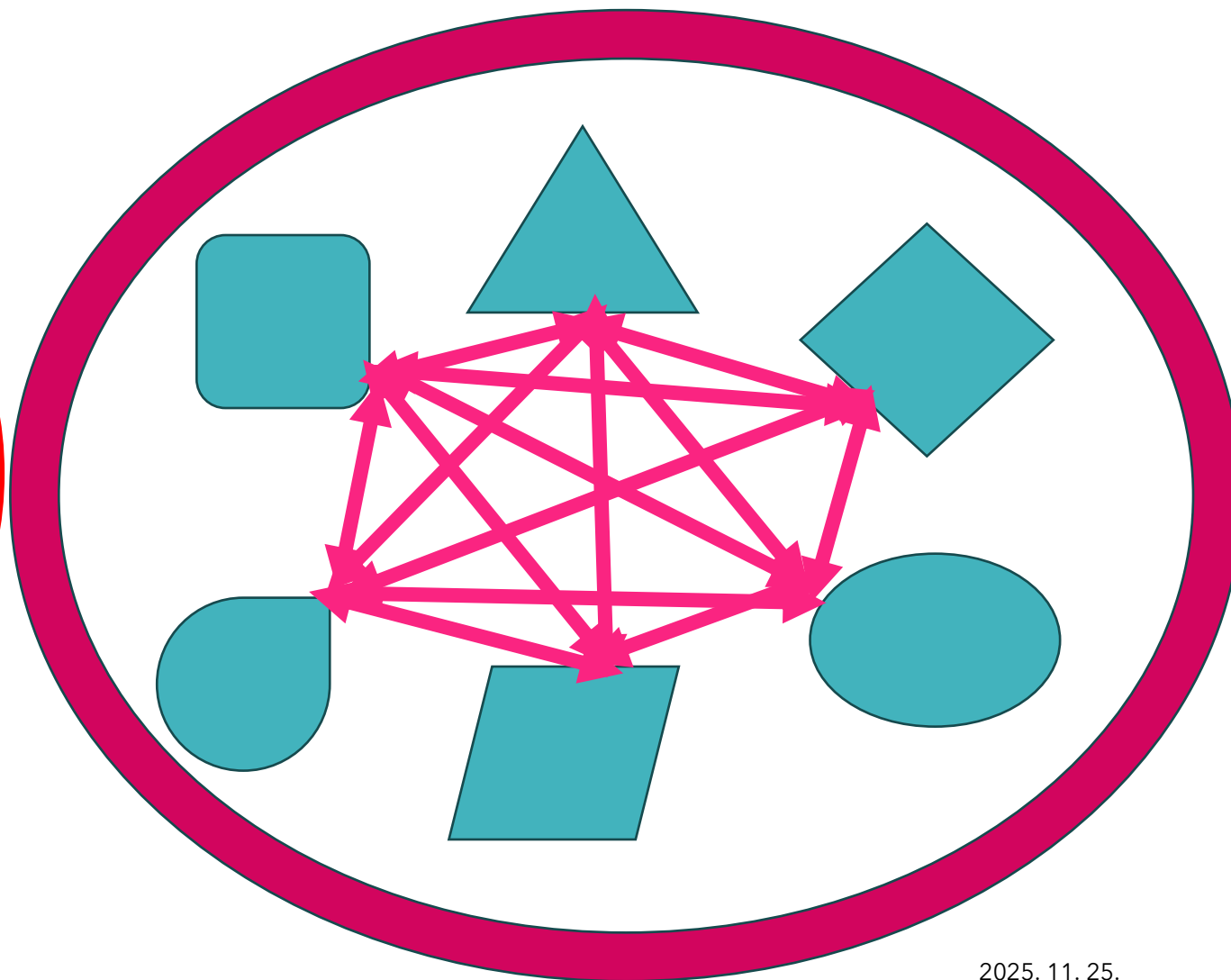
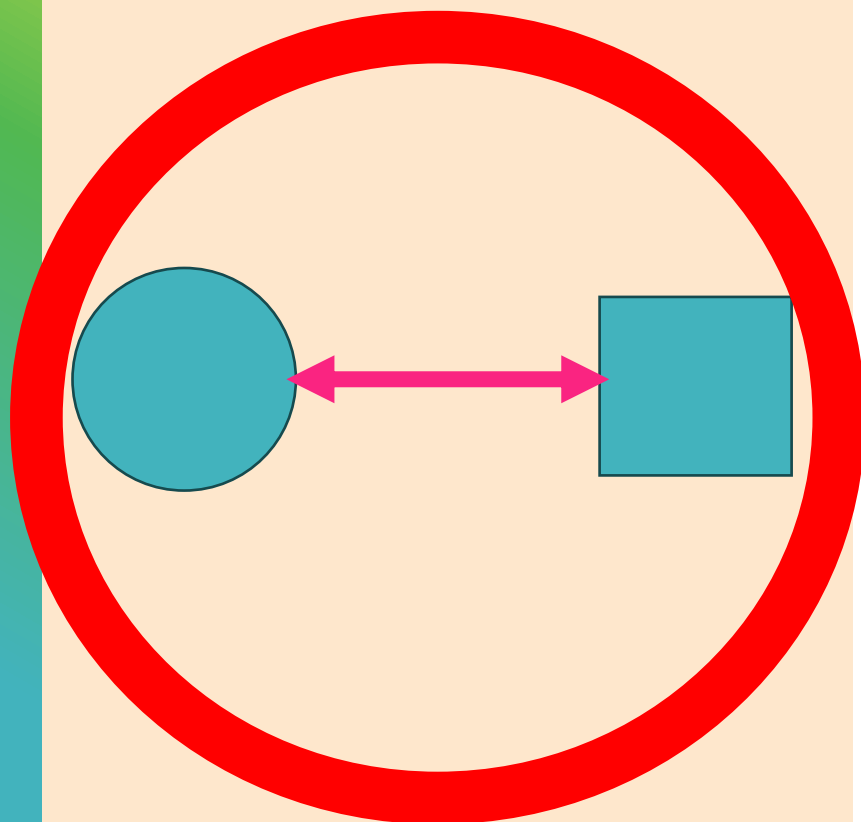
1. olyan **közös kultúra** létrehozása, amelyben a különböző kultúrák tagjai kölcsönhatásba lépnek, elfogadják és együttműködnek egymással -

MULTIKULTURÁLIS INTEGRÁCIÓ

2. Beillesztés/beilleszkedés a magyar kultúrába -
AKKULTURALIZÁCIÓ

INTERKULTURÁLIS/MULTIKULTURÁLIS

két kultúra megértése

KULTURÁLIS SOKK

- + Erőfeszítés a beilleszkedéshez
- + Veszteségélmény
- + Elutasítottság a befogadó kultúra tagjaitól
- + Zavar/Válság a szerepek, értékek, érzések, identitás vonatkozásában
- + A kulturális különbségek tapasztalása miatti szorongás (meglepetés, utálat stb.)
- + Tehetetlenség/Elvesztettség a sikertelen próbálkozások miatt

PSZICHOLÓGIAI TÜNETEI:

A multikulturális helyzet tanulása, megértése, elfogadása

- + A kulturális találkozások **konfliktusok**at szülhetnek, ha a különböző kultúrákból érkező egyének a saját kultúrájuk szerint viselkednek, azaz cselekedeteiket a kultúrájukra jellemző értékek és normák vezérik.
- + Az **Interkulturális kommunikáció két kultúra közötti**, míg a **Multikulturális kommunikáció több kultúra közötti interakcióra** (különböző nemzetek, vállalatok közötti, etnikai alapú kommunikációra) utal.

+ **Inter-/Multikulturális kommunikációs képesség¹:**

TUDÁS - ÉRZELEM - VISELKEDÉS

+ **Inter-/Multikulturális kommunikációs érzékenység:**

ELKÖTELEZETTSÉG a kulturális különbségek megismerése és megértése iránt

+ **nyelvi és kommunikációs nehézségek**

+ **ismeretlen szokások és normák**

+ **érzelmi éretlenség**

+ **motivációhiány**

**GÁTLÓ
TÉNYEZŐK**

A magyar kultúra tanulása, megértése, elfogadása

Asszimiláció

- ❖ Egy kisebbségi csoport vagy egyed beolvadása a többségi társadalomba, melynek során átveszi a befogadó kultúra nyelvét, szokásait és értékeit, miközben sajátjait fokozatosan elveszíti. Ez lehet önkéntes vagy kényszerített, egyedi vagy csoportos.

Szegregáció

- ❖ Elkülönítés, elválasztás, amely történhet társadalmi csoportokban (például etnikai, faji, vallási alapon). A társadalmi szegregáció leggyakrabban negatív konnotációjú, mivel hátrányos megkülönböztetéssel és egyenlőtlenségekkel járhat.

Integráció (kétirányú folyamatot feltételez, a fogadó közösségnek is nyitottnak kell lennie)

- ❖ Olyan folyamat, amelynek célja, hogy a társadalom minden tagja teljes értékűen vehessen részt a közösség életében, elkerülve a kirekesztést, és a különböző kulturális elemek egymáshoz igazodnak és egységesülnek.

Az integráció legfontosabb 4 aspektusa

- ❖ munka/tanulmányok,
- ❖ lakhatás,
- ❖ nyelvtudás,
- ❖ személyes kapcsolatok

- minél több és minél szorosabb kapcsolat kialakítása a befogadó társadalom tagjaival és intézményeivel

❖ más nemzetközi hallgatók

❖ honfitársak

❖ magyarok

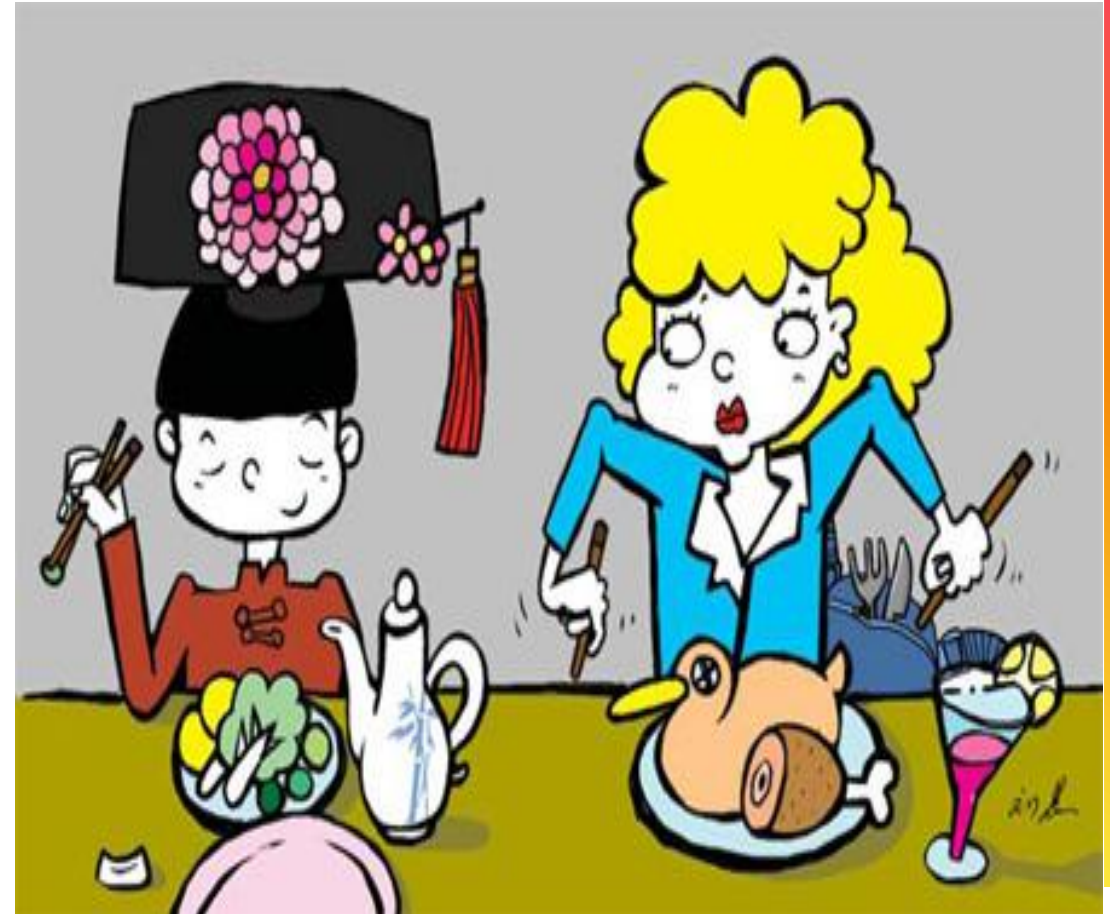
- tanárok
- egyetemi adminisztráció
- diákok (csoport-, évfolyam-, lakótársak)
- nem egyetemi környezet

❖ **KÖZÖS TANULÓCSOPORTOK**

- magyar diákok hozzáállása

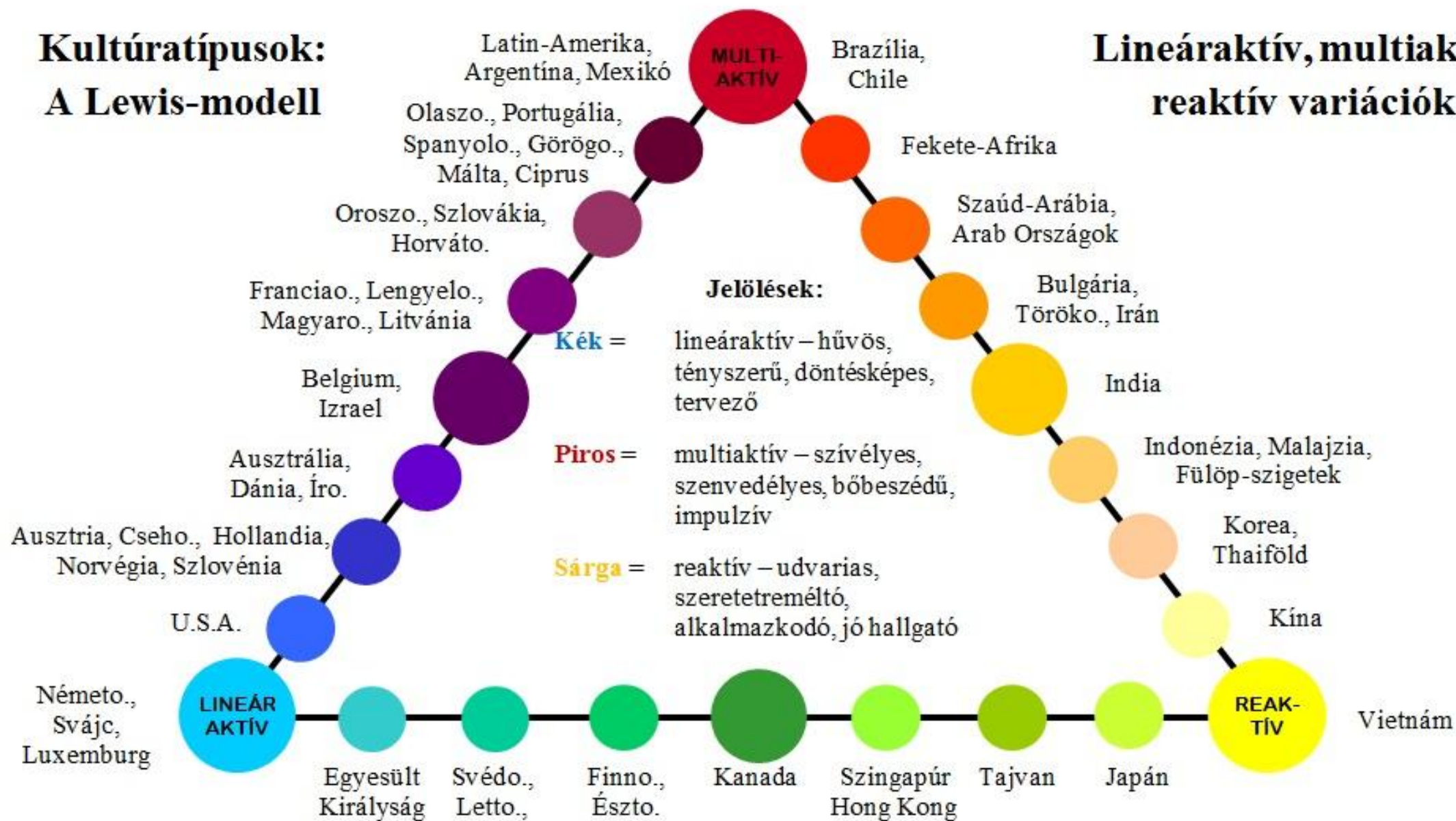
A tanórák kultúráközi nehézségei

1. Kommunikációs stílus - R. Lewis
2. Kultúrakutatások
 - ❖ Hofstede - Hatalmi távolság
 - ❖ Trompenaars
 - ❖ Hall
 - ❖ GLOBE
 - ❖ World Value Survey etc.
3. Személyiségjegyek - MBTI extra- és introvertált
4. Nyugati és keleti kultúra
5. Vallási különbségek

Kultúratípusok: A Lewis-modell

Lineáraktív, multiaktív, reaktív variációk

- + **introvertált**
- + **türelmes**
- + **csendes**
- + a saját dolgával törődik
- + szereti a magánéletet
- + módszeresen tervez előre
- + egyszerre csak egy dolgot csinál
 - + pontos
- + ragaszkodik a tényekhez
- + **munkaorientált**
- + **érzelemmentes**
- + követi a helyes eljárásokat
- + szívességeket vonakodva fogad el
 - + **korlátozott testbeszédű**
 - + **ritkán szakít félbe**

REAKTÍV

Udvarias

- + nem kérdez, ha valamit nem ért – mert a tanár felé azt üzenné, hogy az rosszul magyaráz

Jó hallgató

- + nem fog kezdeményezni, jelentkezni, ha nem bátorítjuk

MULTIAKTÍV

extravertált

kíváncsi

türelmetlen

beszédes

társaságkedvelő

egyszerre több dolgot csinál

nem pontos

időbeosztása kiszámíthatatlan

emberközpontú

érzelmi beállítódású

szívességeket kér

órákig beszél

ritkán ír feljegyzéseket

folyamatosan kifogásokat keres

korlátlan testbeszéd

gyakran megszakítja a beszélgetést

+ **Bőbeszédű**

+ akkor is beszél, ha nem kérdezik, vitatkozik, szereti hallatni a hangját

+ **Szívélyes**

+ azonnali kapcsolatfelvétel tanárral, diáktársakkal, vezetőszerep kialakítása

Erős kontextusú kultúra

E. T. HALL

- + kommunikációjukban nagyban támaszkodnak a szituáció és a nonverbális üzenetek értelmezéséből származó jelekre, amelyeket születésüktől fogva tanulják helyesen értelmezni – **szavak nélkül is értik egymást**
- + az **emberi kapcsolatok hosszantartóak**, mély érzelmi kötődésre épülnek
- + nagyon **erős választóvonal** húzódik egy csoport tagjai és a külsősök között: külső személy az, aki nem első helyen tartozik a családhoz, a klánhoz, a szervezethez, illetve **a külföldiek**
- + a kulturális szabályok mélyen gyökereznek, ezért **nehezen és lassan változnak**
- + pl. **Japán, Kína, Korea, a többi ázsiai ország és a Földközi-tenger partjai mentén fekvő államok, ill. a Közel-Kelet**

Gyenge kontextusú kultúra

E. T. HALL

- + az üzenet környezetére és a **non-verbális kommunikációra nem fektetnek hangsúlyt**
- + a verbális üzenetek sokkal direktebbek: jóval több információt kell tartalmazniuk, hogy pótolni tudják a környezet értelmező jeleinek hiányát – **részletekre kiterjedő magyarázat** (mindent a kályhától ...)
- + , kevésbé tartják fontosnak a mély érzelmi kötődést **az emberi kapcsolatok rövidebb ideig tartanak**
- + **könnyebben kötnek kapcsolatokat**: hamarabb jutnak el felszínes ismeretség szintjéig kollégáikkal, partnereikkel
- + a csoport tagjait és a külsősöket nem különböztetik meg annyira élesen, sőt **a külföldieket a csoportba (kultúrába) való beilleszkedésre ösztönzik**
- + könnyebben és gyorsabban hajlamosak változni
- + **pl. Németország, a skandináv államok, USA**

IDŐ - MONOKRÓM

- + egy időpontban egy dologgal foglalkoznak
- + fontos a hatékonyság
- + az idő eredményes kihasználása
- + a zavaró körülmények kiküszöbölése
- + a pontosság abszolút követelmény
- + a csoport tagjai szakmai és magánéletüket szigorúan elkülönítik

IDŐ - POLIKRÓM

- + több tevékenységet futtatnak párhuzamosan egy időben
- + az időfelfogás nem olyan szigorú
- + **a határidők, a pontosság nem nagyon fontos** követelmény
- + az aktuális környezeti hatásokra való reakció fontos
- + a szakmai és magánélet nem különül el élesen

Erős területigényű kultúra

- arra törekszenek, hogy bekerítsék azt, ami az övék, akár a szomszédok kárára is („határháborúk”)
- az íróasztal felülete miatti nézeteltérések, pl. egy papírdarab a másikéra átér
- nemzeti szinten sok háború robbant ki határterületek követelése miatt
- a területigény párosul az „enyém” hangoztatásával, az anyagi dolgok birtoklási vágyával
- az erős területigényű emberek inkább gyenge kontextusúak

Alacsony területigényű kultúra

- kisebb a birtoklási vágy
- a területet és a tulajdonjogot is szívesen megosztják másokkal
- sokkal kevésbé érdekli őket a tulajdon
- a lopás jóval kisebb mértékű, mint az erős területigényű kultúrákban
- inkább az erős kontextusú kultúrákra jellemző

Extravertált - MBTI

Társaságkedvelő: sokszínű és széleskörű kapcsolatokat ápol.

Lelkesedő: energikus személy, aki szeret a történések középpontjában lenni.

Kezdeményező: társas helyzetekben inspirál másokat, asszertív, „hidakat épít” az emberek közt.

Expresszív: könnyű kiismerni, megközelíthető, melegszívű, kimutatja az érzéseit.

Auditív: az akusztikus modalitásban tudja a legjobban feldolgozni az információkat.

Introvertált - MBTI

Mély kapcsolatok: általában a kétszemélyes helyzeteket vagy a kiscsoportokat kedveli, a nagy társaságot nem.

Csendes: szerény benyomást kelt, nem szeret a történések középpontjában lenni.

Befogadó: örömmel bízva másokra a kezdeményezést, esetenként az sem zavarja, ha negálják.

Tartózkodó: erős kontrollal rendelkezik, sokszor nehezen kiismerhető mások számára.

Vizuális: megfigyelés vagy olvasás, belső reflektálás útján tanul, általában magányosan.

A keleti kultúra jellemzői:

1. Az ember és a természet egy és ugyanaz.
2. A szellemi és a fizikai létezés ugyanaz.
3. A test és a lélek egy és ugyanaz.
4. **Az embereknek el kell fogadniuk, hogy a természet részei, ahelyett, hogy leigázzák azt.**
5. Az univerzumban minden mindennel összefügg.
6. A tudomány és a technológiai fejlődés a haladás látszatát kelti.
7. A megvilágosodás azt jelenti, hogy eggyé válunk az univerzummal, és meditációval érhető el.

A nyugati kultúra jellemzői:

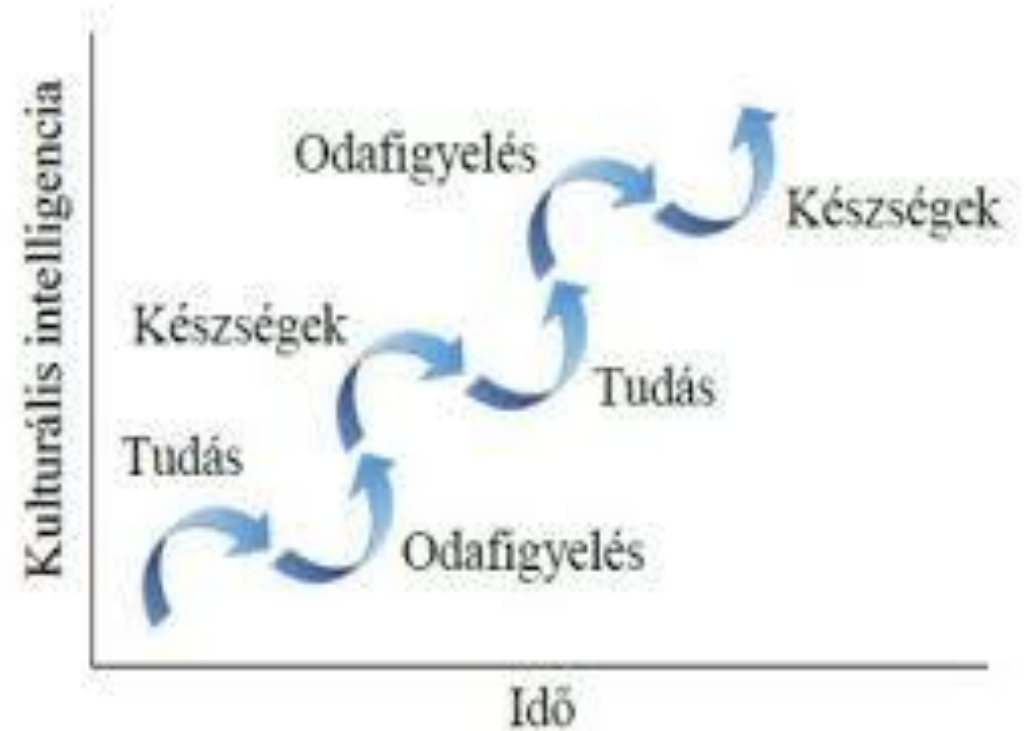
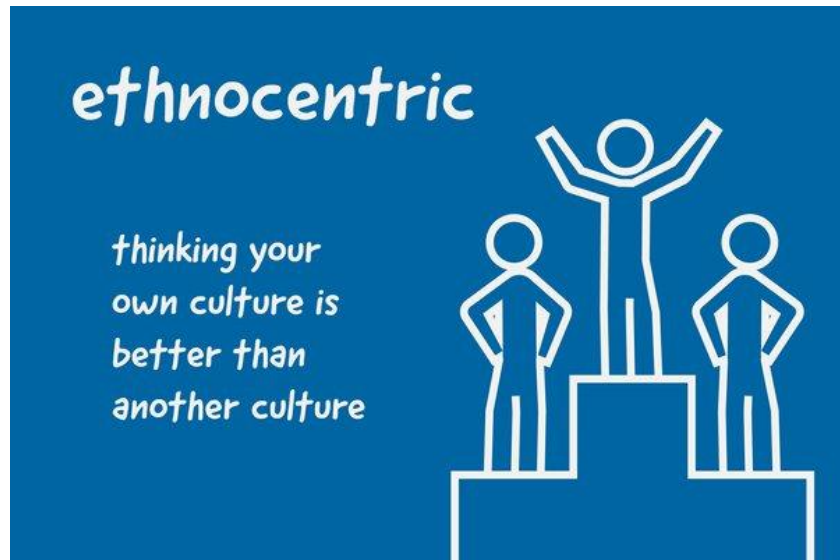
1. Az embernek vannak bizonyos tulajdonságai, amelyek megkülönböztetik a természettől és a természetfelettől.
2. Az ember test, elme és lélek.
3. Az emberi létet beárnyékolja a személyes Isten létezése.
4. **A túléléshez az embernek birtokba kell vennie a természetet.**
5. Az embernek racionálisan kell gondolkodnia.
6. A tudomány és a technológia a haladás és a jólét alapja.
7. Az embernek meg kell jutalmaznia tetteit és versenyszellemét.

A MID-tanórák interkulturális nehézségei

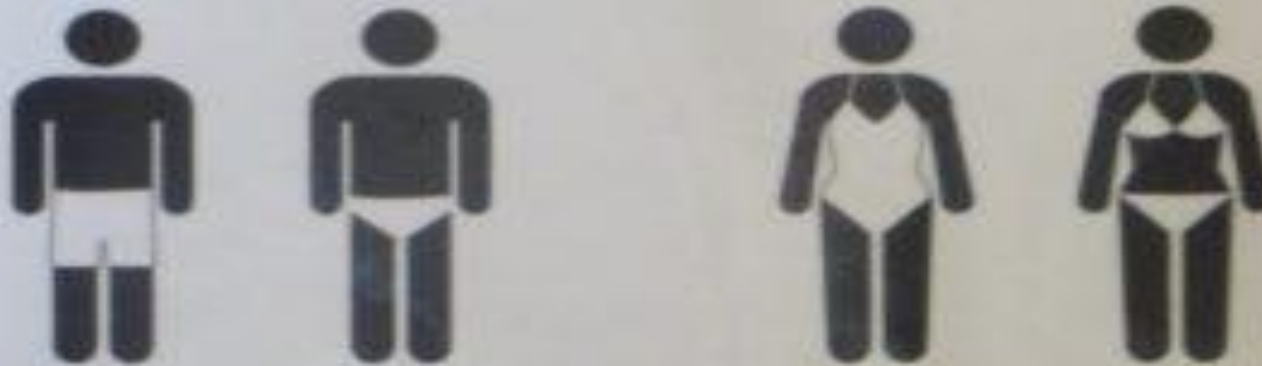
- + A hallgatók multikulturális érzékenyítése – **hiányzó fázis**
- + A kulturális sokk tüneteivel való megküzdés
- + A különbségekből adódó súrlódások – **konfliktusok**
(hallgató – hallgató, hallgató – oktató)
- + Nyelvtanulási különbségek – **feltárandó**
- + Nyelvi nehézségek (hangképzés stb.) – **feltárandó**
- + Oktatási/oktatói/értékelési különbségek – **feltárandó**

A MID-oktató szemlélete

- + CQ – kulturális intelligencia
- + etnocentrikus - etnorelatív

MEGFELELŐ VISELET A MEDENCÉBEN
PROPER CLOTHING IN THE POOLS

ETTŐL ELTÉRŐ ÖLTÖZÉK NEM MEGENGEDETT.
WEARING OF A FULL-BODY SWIMSUIT (CLOTHES)
IS NOT ALLOWED IN THE POOLS.

JAVASLATOK

Hallgatóknak

- ❖ A multikulturális integráció és a magyar kultúrába való beilleszkedés egyidőben történik
 - + Multikulturális érzékenyítés - esettanulmányok
 - + Beilleszkedési tréning

Oktatóknak

- + TEMATIKUS ELŐADÁSSOROZAT
- + TANULMÁNYKÖTET

ÚJRAGONDOLANDÓ

- + Belbin: a multikulturalitás előnye
- + Kihaszználjuk-e a sokféleség előnyeit, avagy elpazaroljuk?
- + A nemzetközi hallgatók között hálózatk alakulnak ki, amelyek továbbfejlődnek, ugyanakkor a magyar vonatkozás mintha nem lenne elég hangsúlyos.
- + A közös/mixcsoportok nem igazán működnek.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

rudnak.ildiko@uni-mate.hu